

ZMENA V OSOBE VERITEĽA V KONKURZE

V konkurznom konaní sa uplatňuje zásada koncentrácie konania, a preto nie je akceptovateľné, aby v ktoromkoľvek štádiu konania mohli účastníci účinne namietat' všetko, čo mohli účinne namietat' v určených (skorších) fázach konkurzného konania. Tým by mohlo dôjsť k obchádzaniu uplynutia lehôt na podanie dostupných prostriedkov nápravy, čo by neprijateľným spôsobom zasiahlo do právnej istoty ostatných účastníkov konkurzného konania.

Pri rozhodovaní o návrhu na vstup nového veriteľa do konania všeobecné súdy skúmajú splnenie podmienok podľa § 25 zákona o konkurze. Účelom tohto konania je posúdenie, či nadobúdateľ pohľadávky spĺňa hmotnoprávne a procesnoprávne podmienky na vstup do konkurzného konania, pričom splnenie hmotnoprávných podmienok dokladá predložením listiny preukazujúcej prevod pohľadávky a pre naplnenie procesnoprávných podmienok sa vyžaduje, aby prevodcovi pohľadávky svedčilo postavenie účastníka konkurzného konania a aby podaný návrh spĺňal zákonné náležitosti.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 363/2022 zo 6. júla 2022)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov **S. C.**, **D. C.** a **M. C.**, zastúpených advokátom JUDr. Michaelom Medviďom, Wurmova 4, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 26 K 43/2015-1504 z 30. apríla 2020 a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 CoKR 42/2020 z 12. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :**I.****Ústavné sťažnosti sťažovateľov a skutkový stav veci**

1. Sťažovatelia sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 24. mája 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie veci a základného práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 26 K 43/2015-1504 z 30. apríla 2020 (ďalej len „napadnuté

uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoKR 42/2020 z 12. januára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Sťažovatelia navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, zároveň žiadajú priznať primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 000 eur pre každého z nich.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky S. C. bola po podaní zaevidovaná pod sp. zn. Rvp 1106/2021, ústavná sťažnosť sťažovateľa D. C. pod sp. zn. Rvp 1107/2021 a ústavná sťažnosť sťažovateľa M. C. pod sp. zn. Rvp 1108/2021. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 300/2021-10 zo 7. júna 2021 boli na spoločné konanie spojené ústavné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 1108/2021 a Rvp 1106/2021, ktoré boli ďalej vedené pod spoločnou sp. zn. Rvp 1106/2021. Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 47/2021-6 z 23. júna 2021 boli na spoločné konanie spojené ústavné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 1107/2021 a Rvp 1106/2021, ktoré sú ďalej vedené pod spoločnou sp. zn. Rvp 1106/2021.

3. Z podaných ústavných sťažností, napadnutých rozhodnutí, súdneho spisu a pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav vecí:

Uznesením okresného súdu č. k. 26 K 43/2015-266 z 9. februára 2016 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 31/2016 16. februára 2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 26 K 43/2015-381 zo 4. mája 2016 bol na návrh veriteľa Všeobecnej úverovej banky, a. s. (ďalej aj „pôvodný veriteľ“), vyhlásený konkurz na majetok dlžníka obchodnej spoločnosti A. (ďalej aj „úpadca“ alebo „dlžník“). Uvedené uznesenie bolo na základe odvolania úpadcu zrušené uznesením krajského súdu č. k. 2 CoKR 23/2016-478 z 12. septembra 2016 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 196/2016 12. októbra 2016 a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Podaním doručeným okresnému súdu 2. decembra 2016 pôvodný veriteľ ako navrhovateľ požiadal, aby na miesto navrhovateľa vstúpil do konania M. T. (ďalej aj „veriteľ 2“), na ktorého bola zmluvou o odplatnom postúpení pohľadávok z 8. júna 2016 postúpená pohľadávka Všeobecnej úverovej banky, a. s.

5. Uznesením okresného súdu č. k. 26 K 43/2015-540 z 15. decembra 2016 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 245/2016 22. decembra 2016 vstúpil do konkurzného konania na miesto pôvodného veriteľa ako navrhovateľa veriteľ 2.

6. Uznesením okresného súdu č. k. 26 K 43/2015 z 13. marca 2017 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 54/2017 17. marca 2017 bol na majetok dlžníka opätovne vyhlásený konkurz. Krajský súd ako súd odvolací uznesením č. k. 2 CoKR 46/2017-957 z 11. januára 2018 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 42/2018 28. februára 2018 odmietol odvolanie podané dlžníkom a právnu predchodkyňou sťažovateľov ako spoločníčkou dlžníka.

7. Na návrh R. H. (ďalej len „nový veriteľ“) okresný súd napadnutým uznesením povolil vstup do konania nového veriteľa na miesto veriteľa 2. Nový veriteľ v konaní pred súdom predložil zmluvu o odplatnom postúpení pohľadávok uzatvorenú 29. októbra 2019 medzi veriteľom 2 ako postupcom a novým veriteľom ako postupníkom.

8. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že veriteľ 2 si do konkurzu riadne prihlásil dotknutú pohľadávku a stal sa účastníkom konania. Nový veriteľ k návrhu na vstup do konania priložil listinu preukazujúcu prevod pohľadávky z veriteľa na navrhovateľa, pričom podpisy na tejto listine boli úradne osvedčené.

9. Uznesenie okresného súdu napadla odvolaním konateľka úpadcu I. C. (ďalej len „právna predchodkyňa sťažovateľov“), ktorá nesúhlasila so vstupom nového veriteľa do konania. Poukázala na personálne prepojenia medzi úpadcom a novým veriteľom s ohľadom na § 196a

zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov. Ďalej namietala, že postúpenie pohľadávky nebolo úpadcovi ako dlžníkovi oznámené v zmysle § 526 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a zo strany veriteľa 2 ide o špekulatívny úkon. Okrem toho spochybnila aj osobu veriteľa 2, ktorý podľa jej názoru nadobudol pohľadávku od pôvodného veriteľa nezákonným spôsobom, s poukazom na § 26 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), s čím sa konkurzný súd dosiaľ nevysporiadal. Namietané personálne prepojenia nasvedčujú špekulatívnym úkonom. Oprávnenosť svojho procesného postavenia odvolateľky odvádzala od rozhodnutia krajského súdu č. k. 2 CoKR 23/2016-478 z 12. septembra 2016.

10. Po uplynutí lehoty na podanie odvolania ho právna predchodkyňa sťažovateľov doplnila podaním, v ktorom poukázala na skutočnosť, že veriteľ 2 ako postupca zomrel... Zmluva o postúpení pohľadávky z 29. októbra 2019 sa javí ako pochybný a nezákonný úkon, postúpenie nebolo úpadcovi oznámené bez zbytočného odkladu. Samotná zmluva nie je platným právnym úkonom, keďže podpis postupcu bol opatrený a osvedčený 29. októbra 2019, podpis nového veriteľa bol osvedčený 22. apríla 2020, zmluva ako celok bola osvedčená notárom 23. apríla 2020, keď veriteľ 2 už nežil. Podpis veriteľa 2 je podľa jej názoru modifikovaný a nezhoduje sa s jeho podpismi na iných dokumentoch.

11. Po podaní odvolania a jeho doplnenia právna predchodkyňa sťažovateľov... zomrela. Krajský súd uznesením z 12. januára 2021 rozhodol o pokračovaní v konaní so sťažovateľmi, keďže prichádzajú do úvahy ako jej zákonní dedičia.

12. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo uznesenie súdu prvej inštancie potvrdené. Procesné postavenie právnej predchodkyne sťažovateľov, resp. samotných sťažovateľov, bolo krajským súdom odvodené od skutočnosti, že si do konkurzu prihlásila pohľadávku u správcu, čím jej vzniklo postavenie veriteľa úpadcu, preto sa jej zmena v osobe veriteľa týka, a to pokiaľ ide o rozsah uspokojenia jej pohľadávky.

13. Odvolací súd uviedol, že nový veriteľ ako navrhovateľ k návrhu priložil zmluvu o odplatnom postúpení pohľadávky uzatvorenú s veriteľom 2 ako postupcom, podpisy na nej boli úradne osvedčené.

14. K námietke sťažovateľov o neoznámení postúpenia pohľadávky krajský súd uviedol, že § 25 zákona o konkurze nevyžaduje na rozhodnutie o vstupe do konania preukázanie, že postupca oznámil postúpenie pohľadávky dlžníkovi ako obligatórnu náležitosť takéhoto návrhu. Neoznámenie postúpenia pohľadávky dlžníkovi postupcom nemá vplyv ani na hmotnoprávne účinky samotnej zmluvy o postúpení a je bez právneho významu, že nedošlo k oznámeniu o postúpení pohľadávky úpadcovi. Namietanú špekulatívnosť prevodu sťažovateľa žiadnym spôsobom nepreukázali.

15. K pochybnostiam o platnom podpísaní zmluvy o postúpení pohľadávky odvolací súd uviedol, že osvedčenie pravosti podpisu zákon umožňuje vykonať dvoma spôsobmi, a to buď účastník listinu pred notárom vlastnoručne podpíše alebo pred notárom vyhlási, že uznáva svoj podpis na listine za vlastný. V zmluve o postúpení pohľadávky bol podpis veriteľa 2 ako postupcu, ako aj nového veriteľa ako postupníka úradne osvedčený 29. októbra 2019, čo vyplýva z osvedčovacej doložky o pravosti podpisu notára JUDr. Ivana Macáka, z ktorej je zrejmé, že veriteľ 2 ako postupca uvedenú listinu 29. októbra 2019 vlastnoručne podpísal. Osvedčenie pravosti podpisu nového veriteľa ako postupníka nastalo až 22. apríla 2020, teda po smrti postupcu, no z osvedčovacej doložky notárky T. S. nevyplýva, že postupník zmluvu o postúpení pohľadávky opatril svojím podpisom až po smrti postupcu M. T., teda po 9. marci

2020. Nový veriteľ ako postupník uviedol, že zmluvu o postúpení pohľadávky podpísal 29. októbra 2019, tento dátum je uvedený pri podpise postupníka ako zmluvnej strany. Sťažovatelia tvrdenia, že k podpisu zmluvy o postúpení pohľadávky došlo až po smrti postupcu M. T., žiadnym hodnoverným spôsobom nepreukázali. Osvedčenie zmluvy o postúpení pohľadávky z 23. apríla 2020 notárom JUDr. Ľubomírom Vlhom je vidimáciou podľa § 57 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Notársky poriadok“), ide o osvedčenie správnosti odpisu tejto listiny.

16. Krajský súd nepovažoval za preukázané, že podpis veriteľa 2 ako postupcu je modifikovaný, keďže jeho podpis bol úradne osvedčený notárom, čo preukazuje osvedčovací doložka notára JUDr. Ivana Macáka z 29. októbra 2019. Iba spochybnenie jeho podpisu oproti jeho podpisom na iných listinách nepostačuje na záver o tom, že postupca zmluvu o postúpení pohľadávky nepodpísal.

17. Odvolací súd nemal pochybnosti o oprávnenosti postavenia veriteľa 2 v konkurznom konaní. O vstupe veriteľa 2 do konkurzného konania bolo rozhodnuté už uznesením okresného súdu č. k. 26 K 43/2015-540 z 15. decembra 2016, keď na miesto pôvodného veriteľa Všeobecnej úverovej banky, a. s., ako navrhovateľa nastúpil veriteľ 2 na základe zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávok č. 8/7703/2016 z 8. júna 2016.

18. Sťažovatelia podľa odvolacieho súdu nepreukázali ani existenciu rozhodnutia súdu, ktorým by bolo neodkladným opatrením veriteľovi 2 zakázané predat' alebo previesť postupovanú pohľadávku. Vzhľadom na absenciu takéhoto zákazu postúpenia bol veriteľ 2 oprávnený uzatvoriť zmluvu o postúpení pohľadávky.

19. Okresný súd zverejnil v Obchodnom vestníku č. 155/2021 12. augusta 2021 oznam o nadobudnutí právoplatnosti napadnutého uznesenia okresného súdu v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

20. Proti napadnutým uzneseniam okresného súdu a krajského súdu podali sťažovatelia tieto ústavné sťažnosti, v ktorých argumentujú:

a) Pohľadávka pôvodného veriteľa nebola platne prevedená na veriteľa 2, keďže zmluva o odplatnom postúpení pohľadávok č. 8/7703/2016 nebola platne podpísaná pôvodným veriteľom ako postupcom, konkrétne nebolo preukázané oprávnenie osôb podpisujúcich predmetnú zmluvu konať v mene postupcu. Veriteľ 2 oznámil úpadcovi postúpenie pohľadávky 14. októbra 2016, t. j. po vydaní uznesenia krajského súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu. Prevod pohľadávky na veriteľa 2 preto nebol preukázaný. Na pojednávaní nariadenom na 13. december 2016 sa veriteľ 2 nezúčastnil osobne, ale bez splnomocnenia ho na pojednávaní zastupovala iná osoba, ktorá je zamestnancom úpadcu. Tieto a ďalšie podozrivé okolnosti boli okresnému súdu predložené, ale tento sa s nimi žiadnym spôsobom nevysporiadal. Napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov sú nedostatočne odôvodnené, prekvapivé a svojvoľné.

b) Sťažovatelia rozporujú aj splnenie podmienok na vyhlásenie konkurzu, zastávajú názor, že nebol naplnený predpoklad plurality veriteľov, okresný súd mal preto konkurzné konanie zrušiť, akékoľvek ďalšie konania nadväzujúce na konkurzné konanie vytvárajú sériu nezákonných a protiprávných rozhodnutí, čím dochádza k porušovaniu ich práva na spravodlivý súdny proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

21. Podstatou ústavných sťažností je namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie vecí a základného práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ktorými bol povolený vstup do konkurzného konania novému veriteľovi.

22. Sťažovatelia primárne spochybňujú (i) hmotnoprávne postavenie už zosnulého veriteľa 2, konkrétne namietajú neplatnosť prevodu dotknutej pohľadávky z pôvodného veriteľa na veriteľa 2, v dôsledku čoho veriteľ 2 následne nemohol platne previesť túto pohľadávku na nového veriteľa. Postúpenie pohľadávky bolo úpadcovi oznámené po zverejnení uznesenia krajského súdu o zrušení uznesenia okresného súdu o vyhlásení konkurzu, konkurz teda neprebíhal a v tomto čase okresný súd nemal povoliť veriteľovi 2 vstup do konania. Zároveň nebolo preukázané ani oprávnenie konajúcich osôb podpísať v mene pôvodného veriteľa zmluvu o odplatnom postúpení pohľadávok č. 8/7703/2016.

23. Ďalej sťažovatelia namietajú, že (ii) konkurzné konanie je od počiatku vedené nezákonným spôsobom, na vyhlásenie konkurzu neboli splnené zákonné podmienky týkajúce sa plurality veriteľov, preto aj ďalšie rozhodnutia súdov vydané v konkurznom konaní sú nezákonné.

III.1. K namietanému porušeniu označených základných práv uznesením okresného súdu:

24. Sťažovatelia zreteľne neoddelujú svoju argumentáciu vo vzťahu k uzneseniam okresného súdu, resp. krajského súdu. Proti uzneseniu okresného súdu boli sťažovatelia, resp. ich právna predchodkyňa oprávnení podať odvolanie. Tento dostupný prostriedok nápravy právna predchodkyňa sťažovateľov aj riadne využila. Ak tu teda existoval iný orgán, ktorý napadnuté uznesenie okresného súdu mohol preskúmať a aj tak učinil, na opätovné preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu už ústavný súd nemá právomoc.

25. Možno konštatovať, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale primárne všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, preto ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu označených základných práv uznesením krajského súdu:

26. Krajský súd v napadnutom uznesení odkázal na právoplatné uznesenie okresného súdu č. k. 26 K 43/2015-540 z 15. decembra 2016 zverejnené v Obchodnom vestníku č. 245/2016 22. decembra 2016, ktorým bol povolený vstup do konkurzného konania veriteľovi 2 ako navrhovateľovi namiesto pôvodného veriteľa na základe zmluvy o postúpení pohľadávky, a preto sa ďalej nezaoberal námietkami odvolateľky proti nedostatkom pri prevode pohľadávky z pôvodného veriteľa na veriteľa 2.

27. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že okresný súd v uznesení z 15. decembra 2016 rozhodoval o zmene v osobe navrhovateľa vo fáze, keď už bolo začaté konkurzné konanie, ale ešte nebol vyhlásený konkurz: „Právna pozícia osoby, ktorá podala návrh na vstup do konania, je rozdielna podľa toho, či návrh bol podaný do vyhlásenia konkurzu a súd bude o ňom rozhodovať do vyhlásenia konkurzu, alebo bol podaný po vyhlásení konkurzu, resp. súd o ňom rozhoduje po vyhlásení konkurzu. Do vyhlásenia konkurzu veriteľ, od ktorého je pohľadávka nadobudnutá, môže byť ako účastník konania len v právnej pozícii navrhovateľa.“ (ĎURICA, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 219.). Uznesením okresného súdu z 15. decembra 2016 teda došlo k zmene v osobe navrhovateľa na vyhlásenie konkurzu. Okresný súd už v tejto fáze konania skúmal, či sú splnené predpoklady na zmenu v osobe navrhovateľa, a to na základe predloženej zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávok z 8. júna 2016.

28. Uznesením okresného súdu č. k. 26 K 43/2015 z 13. marca 2017 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 54/2017 17. marca 2017 bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na závery svojho uznesenia č. k. II. ÚS 300/2014 z 18. júna 2014: „Zmyslu a účelu právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácii preto zodpovedá iba taký výklad citovaných ustanovení tohto zákona, ktorý vylučuje v prípade, ak by obsah konkurzného spisu ako celok nepotvrdoval existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi navrhovateľom a dlžníkom, ktorého obsahom je pohľadávka navrhovateľa voči dlžníkovi, vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Nemožno totiž pripustiť, aby bol konkurz na majetok dlžníka vyhlásený na návrh osoby, ktorá nie je veriteľom dlžníka. Rovnako v tomto štádiu konkurzného konania je z rovnakého dôvodu vylúčené, aby za tejto situácie pre vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka postačovala existencia iných veriteľov (hoc aj s nespornou pohľadávkou voči dlžníkovi), z ktorých však žiaden návrh na vyhlásenie konkurzu voči dlžníkovi so zákonom predpísanými náležitosťami nepodal.“

29. Inými slovami povedané, uznesením o vyhlásení konkurzu na návrh veriteľa súd po preskúmaní návrhu (a príslušných dôkazov) osvedčuje aj to, že osobe, ktorá podala návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka, označujúc sa za veriteľa, svedčí hmotnoprávne postavenie dlžníkovho veriteľa.

30. Uznesením z 15. decembra 2016 a následne aj uznesením o vyhlásení konkurzu sa potvrdilo hmotnoprávne postavenie veriteľa 2 ako veriteľa dlžníka, ktoré zakladá oprávnenie podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Právna predchodkyňa sťažovateľov v postavení ďalšej veriteľky dlžníka nemohla predmetné uznesenie napadnúť, pretože uznesenie z 15. decembra 2016 bolo vydané pred vyhlásením konkurzu postupom podľa § 80 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov v spojení s § 196 zákona o konkurze, teda proti nemu nebolo prípustné odvolanie. Uznesenie o vyhlásení konkurzu na návrh veriteľa mohol napadnúť iba dlžník v zmysle § 19 ods. 2 zákona o konkurze.

31. Po vyhlásení konkurzu si veriteľ 2 svoju pohľadávkou riadne prihlásil do konkurzu a nadobudol postavenie veriteľa prihlásenej pohľadávky. Právna predchodkyňa sťažovateľov si rovnako prihlásila svoju pohľadávkou do konkurzu, čím tiež nadobudla postavenie účastníka konkurzného konania ako veriteľ prihlásenej pohľadávky a z tohto postavenia jej vyplynulo aj právo popierať pohľadávky ostatných prihlásených veriteľov.

32. Ak sa právna predchodkyňa sťažovateľov domnievala, že veriteľ 2 nie je vlastníkom dotknutej pohľadávky, t. j. nesvedčí mu hmotnoprávne postavenie veriteľa úpadcu, mohla túto okolnosť namietat' popretím jeho pohľadávky v zmysle § 32 zákona o konkurze v zákonnej lehote určenej na popretie pohľadávok. Právna predchodkyňa sťažovateľov ani samotní

stážovatelia právo poprieť pohľadávku veriteľa 2 nerealizovali, teda nevyužili dostupný prostriedok nápravy, ktorý im zákon priznáva.

33. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na svoj názor vyslovený v uznesení č. k. IV. ÚS 145/2022-41 z 23. marca 2022 v časti obiter dictum: „Zákon o konkurze a reštrukturalizácii rozlišuje dve prieskumné konania vo vzťahu k prihlasovaným pohľadávkam. Osobitné určovacie konanie (§ 30 ods. 1 a § 122 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), v ktorom sa posudzuje formálna stránka prihlášky, a incidenčné konanie, v ktorom sa posudzuje materiálna stránka pohľadávky, t. j. oprávnenosť pohľadávky podľa hmotného práva (§ 32 a § 124 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).“

34. V konkurznom konaní sa uplatňuje zásada koncentrácie konania, a preto nie je akceptovateľné, aby v ktoromkoľvek štádiu konania mohli účastníci účinne namietať všetko, čo mohli účinne namietať v určených (skorších) fázach konkurzného konania. Tým by mohlo dôjsť k obchádzaniu uplynutia lehôt na podanie dostupných prostriedkov nápravy, čo by neprijateľným spôsobom zasiahlo do právnej istoty ostatných účastníkov konkurzného konania. V tejto súvislosti sa ústavný súd stotožňuje so závermi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení č. k. 3 Obo 51/2011 z 30. novembra 2011: „Predmetom a zmyslom konkurzného konania je usporiadanie majetkových pomerov úpadcu a pomerné uspokojenie veriteľov. Jedným zo základných účinkov vyhlásenia konkurzu na majetok, ktorý umožňuje splnenie účelu konkurzu je zánik možnosti individuálneho uspokojovania pohľadávok veriteľov. Od vyhlásenia konkurzu môžu byť pohľadávky veriteľov uspokojované len v rámci konkurzu v ktorom musia byť uplatnené spôsobom určeným špeciálnym procesným predpisom, ktorým je Zákon o konkurze a vyrovnaní. Tomuto cieľu slúži špecifická štruktúra konkurzného konania charakterizovaná jednotlivými etapami konania. Z uvedeného pohľadu sa v konkurznom konaní uplatňuje koncentračná zásada, čo znamená, že následnosť jednotlivých fáz konkurzného konania je zákonom presne daná. Daná je tým časová obmedzenosť jednotlivých procesných úkonov účastníkov konkurzného konania ale aj úkonov súdu.“

35. Pri rozhodovaní o návrhu na vstup nového veriteľa do konania všeobecné súdy skúmali splnenie podmienok podľa § 25 zákona o konkurze. Účelom tohto konania je posúdenie, či nadobúdateľ pohľadávky spĺňa hmotnoprávne a procesnoprávne podmienky na vstup do konkurzného konania, pričom splnenie hmotnoprávnych podmienok dokladá predložením listiny preukazujúcej prevod pohľadávky a pre naplnenie procesnoprávnych podmienok sa vyžaduje, aby prevodcovi pohľadávky svedčilo postavenie účastníka konkurzného konania a podaný návrh spĺňal zákonné náležitosti.

36. Nadobúdateľ pohľadávky k návrhu na vstup do konania priložil zmluvu o postúpení pohľadávky. Z pohľadu hmotného práva zmluva o postúpení pohľadávky nemusí obsahovať osvedčené podpisy zmluvných strán. Podmienka overenia podpisov vyplýva zo zákona o konkurze, preto ju možno označiť za náležitosť procesnej povahy, ktorú je potrebné splniť, aby konajúci súd povolil vstup do konania nadobúdateľa pohľadávky na miesto prevodcu pohľadávky. V prejednávanej veci hmotnoprávne účinky postúpenia pohľadávky nastali podpisom zmluvy o postúpení pohľadávky oboma zmluvnými stranami, t. j. 29. októbra 2019. Overenie podpisov ako náležitosť procesnej povahy bolo potrebné preukázať pri podaní návrhu na vstup do konkurzného konania, preto možno akceptovať, že podpis postupcu bol overený priamo pri podpise zmluvy a podpis postupníka na zmluve nebol v čase jej podpisu overený, ale bol dodatočne postupníkom uznaný za vlastný postupom podľa § 58 ods. 1 Notárskeho poriadku.

37. Rovnako možno akceptovať závery krajského súdu o tom, že veriteľovi 2 patrilo postavenie účastníka konkurzného konania. Toto jeho postavenie vyplynulo z toho, že po vyhlásení konkurzu si riadne prihlásil dotknutú pohľadávku, ktorá bola zapísaná do zoznamu pohľadávok vyhotoveného správcom pod č. T/1 vo výške 1 088 395,90 eur; následne bola vo výške 10 099,85 eur správcom popretá, teda zistená je vo výške 1 078 296,05 eur.

38. Aplikujúc zásadu koncentrácie konania a zohľadňujúc formálnosť procesu vedenia konkurzného konania, ako aj možnosť právnej predchodkyne sťažovateľov spochybníť hmotnoprávne postavenie veriteľa 2 popretím jeho prihlásenej pohľadávky, možno akceptovať, že všeobecné sudy neskúmali aj spôsob nadobudnutia pohľadávky veriteľom 2, ku ktorému došlo pred vyhlásením konkurzu, ale obmedzili sa na skúmanie splnenia podmienok podľa § 25 zákona o konkurze vo vzťahu k nadobúdateľovi pohľadávky, t. j. novému veriteľovi.

39. Z materiálneho hľadiska nemožno opomenúť, že pôvodným veriteľom, ktorý podal návrh na vyhlásenie konkurzu, bola banka a jeho pohľadávka vyplývala z bankového úveru, pričom išlo o pohľadávku zabezpečenú záložným právom, ktorej opodstatnenosť sťažovateľa nespochybňujú. Pôvodný veriteľ, ako aj veriteľ 2 spoločne vyjadrili súhlas s postúpením pohľadávky na veriteľa 2, ako aj s jeho procesným účastníctvom v konkurznom konaní pri podaní návrhu na vstup do konania veriteľa 2 na miesto pôvodného veriteľa, preto spochybňovanie osoby veriteľa 2 ako vlastníka pohľadávky vyznieva skôr účelovo.

40. Ďalej ústavný súd súhlasí so záverom odvolacieho súdu, že prípadné neoznámenie o postúpení pohľadávky dlžníkovi nemá vplyv na platnosť prevodu pohľadávky, toto oznámenie má význam z hľadiska určenia osoby, ktorej má dlžník plniť.

41. Vzhľadom na uvedené ústavný súd uzatvára, že krajský súd sa s odvolaním právnej predchodkyne sťažovateľov riadnym a udržateľným spôsobom vysporiadal, jeho závery nemožno označiť za svojvoľné ani nedostatočne odôvodnené, preto nemožno uvažovať o porušení základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

42. K námietke sťažovateľov o nesplnení predpokladov na vyhlásenie konkurzu v čase jeho vyhlásenia z dôvodu absencie plurality veriteľov ústavný súd uvádza, že uznesenie o vyhlásení konkurzu nie je predmetom podanej ústavnej sťažnosti, sťažovatelia ho neoznáchili ani v petite a nedomáhajú sa jeho zrušenia. Uznesením okresného súdu o vyhlásení konkurzu bola s konečnou platnosťou vyriešená otázka splnenia zákonných dôvodov na vyhlásenie konkurzu a bola deklarovaná pluralita veriteľov v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu, ako aj v čase rozhodovania okresného súdu: „Súd skúma podmienku stanovenú ust. § 3 ods. 2 ZKR počas celého konkurzného konania, pričom po posúdení predložených dôkazov ako aj na základe vyjadrení predložených stranami má za preukázané, že táto podmienka bola splnená, a teda dlžník mal viac ako jedného veriteľa tak v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu, ako aj v súčasnosti, pričom na vyslovenie záveru o tom, či dlžník osvedčil svoju platobnú schopnosť, nemá vplyv skutočnosť, že v priebehu konkurzného konania došlo k uspokojeniu pohľadávok niektorých veriteľov dlžníka, nakoľko súčasne došlo k vzniku pohľadávok ďalších veriteľov dlžníka.“

43. Jednou z podmienok, ktorej kumulatívne splnenie zákon vyžaduje k tomu, aby bolo možné právnickú osobu označiť za platobne neschopnú, je aj pluralita veriteľov (IV. ÚS 72/2020). Ak by nastala situácia, že po vyhlásení konkurzu by neboli splnené predpoklady na konkurz, súd aj bez návrhu rozhodne o zrušení konkurzu v zmysle § 102 ods. 2 zákona o konkurze.

44. Na základe uvedeného námietky smerujúce proti splneniu predpokladov na vyhlásenie konkurzu, ako aj námietky smerujúce proti napadnutému uzneseniu krajského súdu

s následkom tvrdeného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnené v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

45. K základnému právu na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základnému právu na verejné prerokovanie veci a základnému právu vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základnému právu vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základnému právu podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy sťažovatelia neuvádzajú žiadnu špecifickú ústavnoprávnu argumentáciu. Podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde je zákonnou náležitosťou ústavnej sťažnosti aj uvedenie konkrétnych právnych dôvodov, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených základných práva a slobôd, a preto vo vzťahu k týmto označeným právam ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

46. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá, rozhodovanie o ich ďalších procesných návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.